301

1) Wiek XVI (1503)
2) HC* 9221
3) n.n
4) n.n
5) n.n.
6) n.n.
7) H. 11175*
8) n.n
9) n.n.
10) H* 7026
11) H 11756
12) C. 4644
13) Proct. 3442
14) n.n.
15) H. 943 (?)
16) n.n.
17) H. 2975

residentes contra vos venerabilem virum dominum Wenczlaum
Hawgenwicz prepositum Ecclesie Collegiate Glogouie maioris
assertum Judicem cause inter ipsum ex vna et fratrem
talem causa... ex legitime parte ex altera vertente
qui statuistis terminum dictis partibus diem Jouis
penultimum februarii ad audiendum et videndum
per vos inter dictas partes ferri Sententiam diffin
itiuam comparuit obicit et dicit etc. vestra dominatio
Sententiam ferre non potest que memorato domino
ottoni persone apparet suspecta ex causis infra
scriptis Nam precipitanter contra eum procedendo
ad instanciam Malthiae Dawissmann Notarii publici
eum dominum Ottonem non citatum ut causam
allegasset sue Innocencie et excusationis taliter qualiter
primo miliciter excommunicasse ... ante festum
Natiuitatis Christi proxime euolutum cum tamen
Jurisdictio vestra delegata ad prefatum malthiam
se non extendebat ut pro ipsius excommunicacione
...

1

De poteſtate ſummi Pontificis et Rhomani impatoris lectio facta ab excellētiſſimo ceſarei pōtificiiq; iuris doctore mirāda memoria praedito equiteq; aurato ſplēdidiſſimo Petro Rauēnate ī uniuerſitate wittēburgenſi Idibus Mai Anno a natali Criſti. M. d.iij

ERh22

Cc 45

Ad Clariſſimum et excellentiſſimum ceſarei pontificiiꝗ iuris docto rem miranda memoria preditum equitemꝗ auratū ſplēdidiſſimū Petrū Rauēnatē p̄ceptorē ſuum Nicolaus Marſcalcus Thurius

Orphea: ſi verum eſt: cythara traxiſſe ſonora
    Threicias rupes carmina ſacra ferunt.
Adduxit ſyluas: ſteterunt ad carmina Lymphe:
    Et ditis ſeui triſtia regna fauent.
At te non rupes mirantur et arbuta tantum:
    Adque fere tātum: fluminaꝗ alta ſtupent.
Mirantur reges: ornāt te munere ſummi
    Jure duces: doctus quiſquis et vſꝗ colit.
Cedat Simonides: Cyrus: neꝗ Scipio preſtant
    Agmina militie qui tenuere ſue.
Nec Cyneas: latie Cycero nec gloria lingue:
    Cum Mithritate ſimul cedat et ipſe Solon.

BIBL. UNIV. WRATISL.
400366

Lectio facta memoriter per clariſſimū vtriuſꝗ iuris doctorē eq̄tēꝗ auratū Petrū Rauennatez in preſentia illuſtriſſimorū principum Saxonie Fiderici electoris digniſſimi et Joannis eius fratris et du cis Luneburgenſis aſtante tota vniueſitate Wittenburgienſe

Titulus lectionis preſentis: illuſtriſſimi principes: erit de poteſtate Romani pontificis et imp̄toris: viſum eſt nanꝗ mihi in conſpectu tātoꝝ p̄ncipū de altiſſima et delectabili materia legere et diſputare. ſed q̄ altior et delectabilior materia dici pōt quā legere et diſputare de poteſtate eoꝝ que iura cōdiderūt? nec laborabo in petendo mag nā audientiā poſtquā excellentie veſtre ſe ſpōte obtulerunt me velle audire in iure legentē: ſed timeo ꝙ minuet p̄ſentia famā: rogo tamen piiſſimū redemptorē nr̄m vt aperiat os meū vt dicere poſſim de ſu is ī terris vicariis q̄ ſue eterne placeāt maieſtati et pricipiū faciā ſic. Vtrū Romanus pontifex poſſit ſolus vti poteſtate ſine cardinali bus. Vel ſic. Vtrū de neceſſitate in eius exercitio requiritur cōſenſus vel ſaltem cōſiliū cardinaliū et hec opinio in alto verſatur pelago et nōnulli doctores magne autoritatis videntur tenere ꝙ papa ſol⁹ nō poſſit aliquid diſponere ſaltē in arduis ſine cardinalibus ita q̄d nec etiā legē poſſit cōdere et ideo dicta eſt cōſtitutio quaſi ſimul ſta tuitio: et ꝓ iſta opinione allegatur textus in .c. per venerabilē. § .ra tionibus qui filii ſint legittimi: q̄ textus videt̄ ꝓbare ꝙ cardinlatus ſit de iure diuino et iſtā opinionē tenuit Joānes monachi in .c. ſup eo de hereticis in ſexto Archidiacon⁹ .c. ſunt quidā xxv. q. i. in .c. cū redempto xii. q. ii. Jo. And. in .c. antiqua de p̄uilegiis Abb. in .c. ix de officio legati in .c. lr̄ās de reſtitutione ſpoliatorū et in .d. c. ꝑ vene rabilē et in .c. queſiuit de his que a maiore ꝑte capituli Jo. de Jmo in .c. ex geſtis de clericis nō reſidentibus Bal. in .l. finali. C. de diuer ſis reſcriptis in .l. cū multa. C. de bonis que liberis et quia glo. ter tia diſtintione in ſūma appellat epiſtolā decretalem quam papa fa cit ſine cardinalibus intelligitur in materia non ardua et eandem opinionem tenuit dominicus in capitulo primo de renuntiatione in ſexto et ex iſta opinione ſemꝑ collegi ꝙ aut Papa eſt minor vigi ti quinꝗ annis qui ſaltē ad lites indiget curatore: aut ꝓdig⁹: aut fu rioſus ſed ꝓ cōtraria parte ꝙ imo papa ſolus poſſit expedire etiam ardua et actus teneat adducam aliqua que mihi ſemꝑ viſa ſunt in expugnabilia ſi non erro et primo deducit̄ talis ratio. Jlla non pōt dici poteſtas libera in cuius exercitio alius debet interuenire allegat̄

cōmuniter gloſa ordinaria in clemētina dudū i verbo libera de ſepul
turis notat Jo. An. i. c. licet de prebēdis in ſexto et ego addo aliā gl.
i. c. ordinarij in verbo libere de offi. ordinarij in ſexto ſed Papa ha-
bet ꝑtātē liberā clemētina. i. vt lite pēdente. c. ij. de ꝑbendis in ſexto
ergo nō tenet̄ Papa in exercitio ſue ꝑtātis requirere aliū. Preterea ſo
li Petro ſūt date claues eccleſie quādo ſaluator dixit Quodcūqꝫ liga
ueris ꝛc. Eſt etiā textus optimus iūcta glo. in. c. fundamēta para.
decet de electione in ſexto vbi ꝓbatur ꝙ de neceſſitate Papa nō tene
tur cōſulere cardinales Adduco etiā glo. ſingularē in. c. ad apoſtoli
ce de re iudicata in ſexto que eſt glo. i. que voluit ꝙ Papa ſol⁹ poſ
ſit deponere Imperatorē dū dicit ꝙ in depoſitiōe imꝑtoris cōuoca
uit cōſiliū de honeſtate Adduco etiā textū notabilē in. c. ſi alius xv.
q. vi. Vbi Papa depoſuit regē frācoꝝ et quis audebit affirmare ꝙ
depoſitio imꝑtoris et regis nō ſit res ardua et iſtā opinionem tenu
it Auguſtinus de Ancona in tractatu de ꝑtāte eccleſiaſtica et archi-
epiſcop⁹ Florentinus in tertia parte in rubrica de ꝑtāte Pape vbi
ꝓbant ꝙ papa in canoniſacione ſanctorū nō tenetur de neceſſitate
requirere cōſilium cardinaliū quia cardinales non aſſiſtūt pape per
modum determinatiōis ſeu limitatiōis ſed magis miniſterij et cōſi
lij et pro iſta opiniōe adduco glo. ſingularē in clemētina ad noſtrā
de hereticis in verbo eccleſie quā multum extollit Abbas in. c. nouit
de iudicijs dū dixit glo. illa ꝙ ſicut in eccleſia triūphāti ē vnus cui
omnia obediunt ita debet eſſe in eccleſia militanti et iſtam opinionē
tenuit etiā Joannes de Anania in. c. firmiſſime de hereticis Abb. in
d. c. ex geſtis de clericis non reſidentibus et Dominicus in. d. c. ſu
per eo de hereticis et benefacit ꝙ notat glo. in. c. in iſtis iiij diſti. in. c
quodcūqꝫ xxiiij. q. i. in. c. nemo ix. q. que volunt ꝙ dictū pape preuale
at dictum conſilij de quo notabiliter ꝑ Abb. in. c. maiores de baptiſ
mo. Nec oſtant deducta in opoſitū quia illa omnia intelligūtur d̄
honeſtate non de neceſſitate et ideo dicit Dominicus in. c. Abbate in
para. ꝓfatus de re iudicata in ſexto ꝙ Papa facit deciſiōes cauſaꝝ
d̄ cōſilio cardinaliū d̄ honeſtate et iſto mō loquūt̄ iura i qb⁹ dr̄ de
cōſilio fratrū noſtroꝝ vt i. c. venerabili de officio delegati in. c. ex
poſuit de dilationibus in. c. Piſanis de reſtitutione ſpoliatorum in
c. ad falſarioꝝ d̄ crimīe falſi in. c. cū Joannes heremita d̄ fide iſtru-
mētoꝝ i. c. felicꝫ d̄ pēis i ſexto i c. fūdamēta d̄ electiōe i. c. i d̄ reb⁹ eccle.
nō alienādis i vi. i. c. i. d̄ reliqs ꝛ vene. ſctōꝝ i vi. i. c. ad apoſtolice d̄

re iudi. i ſexto i. c. ij. de regularibus i vi i. c. ſuꝑ eo de hereticis i. c. cle
ricis de im. eccle. in vi. Aſſiſtūt itaqꝫ cardinales Romano Pōtifici tā
quā cōſultores i reb⁹ arduis imo dixit notabiliter text⁹ i. c. cū etiā lris
d̄ in itegrū reſtitutionib⁹ ꝙ Papa habet cōſiliū cū frib⁹ et alijs quē
textū notat Ab. ibi ꝙ papa ſumit cōſiliū nō ſolū a cardinalibus ſed
etiā ab alijs ſciētificis et ideo dicit ipſe ꝙ dr̄ Papā habere oīa iura ī
ſcrineo pectoris hoc eſt ꝓpter valētes viros qui ſibi debēt aſſiſtere
Nō obſtat dictū Joānis monachi in. d. c. ſuꝑ eo qꝛ eſt ſuſpectus in
cauſa cū fuerit Cardinalis voluit defēdere partes ſuas nec etiā pōt
adduci cōtra papā aliq̄ ꝑſcriptio ſeu cōſuetudo qꝛ cōtra ſupmā ꝑtā
tē Romāi pōtificis nulla currit ꝑſcriptio Dictū eſt ſingulare Inno
cētii i. c. bone ſcdō. de poſtulatiōe ꝑlatorū qꝛ a deo ē ergo eſt immu-
tabilis et illd̄ dictū refert et ſequit̄ Ab. in dic. c. ex geſtis de cle. nō reſi
dē. In. c. nouit de iudicijs i. c. ꝙ trāſlatiōe de officio legati i. c. cū in
ſtātia de cēſibus. Addo etiā ꝙ dixit Innocētius i. c. i. de cōſtitutioib⁹
vbi dixit ꝙ cōditori canonis et vicario creatoris oīs creatura eſt ſub
iecta et Innocētius i. c. ꝙ ſuꝑ hijs de voto expoſuit illd̄ qd̄cūqꝫ liga
ueris ꝛc. ſcilicet ꝑcepto vl' ſtatuto glo. i. c. ſerpēs de penis. d. i. dicit ꝙ
Papa obtinet vicē dei i terris et ꝙ dicēs mēdatiū pape pōt accuſa
ri de ſacrilegio et text⁹ i. c. fūdamēta. §. decet de electiōe i ſexto dicit
ꝙ ē vicarius Criſti et in. c. vt noſtrū vt eccleſiaſtica, bñficia dicit ꝙ
gerit vicē dei i terris et Bal. i ꝓhe. ff. ꝙ habꝫ claues et mūdi clarita
tē et Bal. i. l. Barbari⁹. ff. de offi. ꝑtoris dicit ꝙ papa ē oīa et ſuꝑ oīa
ſpiritualia ꝛ i ꝓeio gregoriano ꝙ nō ſolū eſt epiſcop⁹ ſed culmē epiſ-
coporū cui data eſt ſumma et libera poteſtat clauium et refert Jo
anē monachi i ꝓhemio Sexti dicentē ꝙ papa eſt pater patrū et Hie
ronimū in ſymbulo fidei dicentē qui fidē Petri et ſedem tenes. facit
textus in Clementina. i. de iuraiurado. et ꝙ voluit Bar. in extraua
ganti ad reprimendum in verbo per edictum. et in prohemio. ff.
et dixit Bal. in capitulo. i. de his qui feudum dare poſſunt ꝙ cō
currit cum omni prelato in poteſtate. et Bal. in lege eſt reſcripta
C. de precibus imperatori offerēdis et in lege. i. ff. de cōſtituti-
onibus principum appellat ipſum ſupremum principem. et Ho-
ſtienſis et Abbatem in capitulo cum veniſſent de iudicijs dicunt
quod Papa poteſt adequare quatrata rodundis et Abbas in ca-
pitulo venerabilem de electione dicit quod Papa poteſt facere quic
quid deus poteſt alias Chriſtus non fuiſſet diligens paterfamilias

ſi nõ dimiſiſſet in terra aliquem loco ſui qui exigentibus cauſis po
ſſet omnia facere que ipſe Chriſt⁹. Innocen: et Hoſtien. in.c. quã-
do de tranſlatione prelatorũ dicũt quod Chriſti et Pape idem eſt
tribunal et conſiſtoriũ.refert Ab. In cõſilio xxi. vbi dicit Papã p⁹
deũ pre omnibus debere honorari. et pulchre loquit̃ Ab.in.c. licet ꝺ
elect. et in.c. ꝑpoſuit de cõceſſione prebende. Et ipſe ſedet in ſede illa
quã dñs in pſonã beati Petri ſibi ſpecialiter elegit .c.p venerabilem
§.raciticnibus qui filij ſint legittimi.c. fundamẽto .§.ne autem de
electione.c.maiores de baptiſmo Et habet omnimodã ptãtẽ ſuper
ius poſitiuũ q: nõ ligatur iure poſitiuo.c.ꝑpoſuit de cõceſſiõe pre
bẽde.et ideo dicit glo. in.c.ſi aliquãdo de ſentẽta excõmuicatiõis ꝙ
Papa dat auctoritatem canonib⁹ ita etiã notat Innocen.in.c. ad
monaſteriũ de ſtatu monachorũ.Ab.in.c.etſi clerici.§.de adulteriis
de iudicijs in.c. cũ ex lris de reſtitutione in ĩtegrũ in.c. fraternitati ꝺ
ſciſmatitis Etiã ſi papa vellet ꝙ cõſtitutio antea facta et geſta eius
virtute habeat pro infectis glo. eſt reputata ſingularis ĩ clemẽtina
i.de immunitate eccleſiaꝝ in vbo ꝑ infectis que ſingulariter allegat̃
ꝙ excõmunicatus ex viribus conſtitutionis reuocate que habita ẽ
pro infecta abſolutione non indiget quam gloſam dixit ſingularem
Abbas in.c.non debet in fine de conſang.et affini in.c. per venera-
bilem qui filij ſint legittimi in.c. que in eccleſiarum in principo de
cõſtitutionibus in.c.ſi aliquãdo et in.c.nulli de ſententia excomuni
cacionis. Notat tñ ſingulariter quod licet papa ſine cauſa poſſit
reſcribere contra ius poſſitiuũ tamen hoc non procedit quando lex
poſitiua haberet in ſe quandam rationem diuinam ſeu naturalem
vt ẽ lex prohibens pluralitatem beneficiorũ vt notabiliter declarat
Ab.in dic.p venerabilem in.c. de multa in.c.que in eccleſiaꝝ de cõ-
ſtitucionib⁹ in.c. dudũ ſcdõ de elect. in.c. cõſtitutus de religioſis do
mibus in.c.cũ adeo de reſcriptis in.c.non eſt de voto. Et ſolus pa-
pa poteſt tollere conſtitutionem conſilij glo. eſt ſingularis in.c.
vbi periculum in uerbo conſilio de elect. in ſexto ſcdm Abbatẽ in.c.
ſignificaſti de electione et ĩ capitulo ex parte de capellis monachorũ
Sed conſilium non poteſt tollerre conſtitutionem pape gloſa eſt
ſingularis in clementina ne Romani in verbo inferiori de electio-
ne et in materia eſt optimus textus in capitulo ſingnificaſti de elec-
tione i fine. Et ideo dicitur quod conſiliũ non confirmat conſtituti-
onem pape quia confirmatio eſt ſuperioris ſed approbat vt in capi

tulo ſacro approbante concilio de ſententia excõmunicationis papa
autẽ cõfirmat conſtitutionẽ concilii vt notat Hoſtiẽſis in.c. qua
liter ſecũdo de electione et dñs Cardinalis in .d.c. ſignificaſti. Et vi
di dubitari qualiter dictari debeant acta concilij q: quedã iura pro
bãt ſub noĩe pape q̃dam ſub noĩe concilij vt in.c.de his et in.c. pla
cuit.xv q.d.in.c.i.et in.c.quidã monachi xvi.q.i.in.c. vltio xxx.d.
in.c. definitur xvij.q.iiij.in.c.quoniã in.c.interdixit xxxij .d. in.c.
de iudeis xxxxv.d.in.c. quoniã multi xxxxvij.d.in.c. decreuit xxij.
q.v.in.c.ſi quis iã tranſlatus xxi.q.ij.xxi.q.iij.c.credo ſexta.q.iiij.
c.Oſius.c.ij.de elect.c. conſenſus de reb⁹ eccleſie non alienãdis. c.i.
de obligatis et ratiotinia .c.finali de offitio cuſtodis.c.i. de ſpõſali-
b⁹.c.ij.de ſucceſſionib⁹ ab inteſtato .c.i.de teſtib⁹ que ꝑbant ꝙ ſub
noĩe cõſilij.c.firmit̃ et.c. dãnam⁹ de ſũma trinitate .c. excõmunica
tiõis ꝺ here.c.fi. de baptiſmo.c.antiqua .c. vt p̃uilegia ꝺ p̃uilegiis
c.irrefragabili et.c.quoniam in pleriſq; de offitio ordinarij in.c. q̃
liter et quãdo de accuſationib⁹ in.c.int̃ cetera de officio ordinarij. i
c.quia nõ nullis de magiſtris in.c.in ſingulis de ſtatu monachorũ
in.c.ſicut olim de accuſatinib⁹ in.c. vt clericorũ in.c. a crapula in.c.
clerici de vita et honeſta.cleri. in.c. dolentes de celebratiõe miſſarũ
in.c. ſentẽtiã ne clerici vel monachi i.c.i.de cuſtodia euchariſtie in.c
in ij.eodẽ titulo in.c.oĩs vtriuſq; ſexus in.c. cum infirmitas de pe-
nitentia et remiſſionibus in.c.ne pro defectu de electione in.c. quia
ꝑpter in .c. quiſquis in.c.nihil eſt eodẽ titulo i.c.cũ ſit ars de eta
te et qualitate in.c.quidã de renũciatiõe in.c.de multa de p̃bendis i
c. graue in .c.extirpande eodẽ titulo in.c.procurationes de cenſib⁹
in.c. quia ꝑpter de immunitate eccleſiaꝝ in.c. vt debitus in.c.cum
ceſſãte de appellationib⁹ in.c. nõnulli de reſcriptis in.c.quoniã con
de probationibus in .c.ſepe de reſtitutione ſpoliatorum in .c.conti
git de dolo et contumatia in.c.quoniam de preſcriptionibus in.c.
cum ex eo de penidentijs et remiſſionibus in capitulo nimis de iure
iurando in capitulo cum laicis de rebus eccleſie non alienandis ca
pitulo in quibuſdam de penis in capitulo aduerſus de immunitate
eccleſiarum in.c. ſacro de ſentẽtia excommunicationis in.c. cũ ſpe-
ciali de appellatione in capitulo non debet de conſanguinitate
et affinitate in capitulo cum inhibitio de clandeſtina diſpenſatio-
ne in .c.licet ex q̃dam de teſtib⁹ in.c. de aliquibus de decimis i .c.cũ
nõ ſit eodẽ titulo i .c.nup eodẽ titulo i.c.pleriq; ꝺ pactis i.c.ꝙ non

nullis de priuilegijs in capitulo ꝙ quibuſdam de fideiuſſoribus in.c
accidentib⁹ de exceſſibus p̄latorum in.c.i lateranenſi de prebēdis
in.c. cum ex eo de reliquiis et veneratione ſantoꝝ in.c. ſicut procer
to de ſimonia in.c.quoniā in.c.audiuim⁹ in.c.ad apoſtolicā eodem
titulo in.c.ne nimia de religioſis domibus in.c.quāto de vſuris in
c.in nōnullis de iudeis in .c.cū ſit eodē titulo in.c.quidam de apo-
ſtatis que omnia iura probant quod ſub nomine pape et pro ve-
ritate videnda ſunt nota per Abbadem in.c.i. de ſponſalibus in.c.
conſenſus de rebus ecleſie non alienandis in.c.i. de pactis. Papa
poteſt accuſari in concilio de hereſi et deponi.c.ſi papa xxx.diſt.et
ibi glo.reputata ſingularis tenet idem eſſe ſi papa eſt in aliquo pec
cato notorio inquo eſt incorrigibilis et ſcandaliſat eccleſiā et mouet
glo.quia contumatia eſt hereſis et omnis contumax eſt infidelis
et illam gloſam videntur canoniſte magis communiter approbare
reperio tamen quod Archiepiſcopus florentinus in tertia parte ſue
ſumme dum tractat de poteſtate Pape refert Petrum de Palude ⁊
Auguſtinum de Ancona quos ipſe ſequitur dicentes illam gloſam
eſſe falſā.q: text⁹ i.d.c. ſi papa deb; itelligi ꝺ hereſi qn̄ aliqs errat i
articulis fidei et tūc papa ē depoſit⁹ ipſo iure et ſolū de facto depoīt
a cōſilio et mihi etiā qn̄q; viſū fuit illā gloſā nō eē verā et cōtra ipā
adduco q: ꝓprie loquēdo illa dicit̄ hereſis quādo aliquis errat i ar-
ticulis fidei glo.eſt in.§.quia vero xxiiij.q.iij. Et licet multis mo
dis poſſit aliquis dici hereticus vt in dicta gloſa tamen illud ē lar-
ge et in proprie ergo in dubio debemus in telligere textum in dicto
c. ſi papa in vera et propria ſignificatione.l.nō aliter.l.ille aut ille
§.cum in verbis.ff.de legatis tertio et maxime q: eſt diſpoſitio pena
lis adduco etiam textum in .c. nemo in.c. aliorum ix.q.iij. vbi di-
citur ꝙ nemo iudicet primam ſedem et deus ſucceſores Petri ſuo re-
ſeruauit arbitrio et textum in dicto .c. ſi papa vbi dicit̄ nullus mor
talium audeat eius culpas redarguere quia cunctos iudicatur⁹ nō
eſt ab alio iudicandus et textum in.c. mandaſtis ij.q.v n c. ſi qs
nos .ij.q.vii. et in .c. vt noſtrum vt eccleſiaſtica beneficia et ibi di
cit̄ ꝙ papa habet plenitudinem poteſtatis ergo null⁹ ſup eū et Bal
dixit in tractatu ſciſmatis ꝙ papā et ei⁹ ſtatuta ſolus deus corrigit
et dicunt illi theoligi ꝙ in tali caſu eccleſia debet orare ꝓ eo ſed non
pōt deponi vl̄ pōt ei reſiſti ſicut apoſtol⁹ Paul⁹ reſtitit beato Petro
S; q: ſep aic⁹ fui gloſatoꝝ et nūq; volui diſcedere ab opinionib⁹

illoꝝ niſi forte diſputatiōis cauſa q: gloſa melius p̄ceteris itellexit
iura vt dixit notabiliter Bar.in ſuo conſilio incipiente Andreolus ⁊
Bal. in.l. hereditas .C. de poſi. dixit ꝙ autoritas gloſe oēs alias
antecellit et in.l.finali.C.de pena iudicis qui male iudicauit dixit nō
recedas a gloſa tāq; a Carotio Salicetus in.l. traditiōibus. C. de
pactis in.l.ij.C.de ſententijs que ſine certa quātitate ꝓferūt Bal.
in .l.fi.para neceſſitatē.C.de bonis q; liberis vbi dixit qui adheret
gloſe imppetuū nō errauit et in autentica ceſſante.C.de.l. heredib⁹
et in ſuo peculio dixit ꝙ glo.eſt Idolū doctorū Bal. in.c. cōtingit
de dolo et contumatia Angelus in.l.ij.ff.de accuſacionibus Jo.de
Imola i.c.cū cōtingit de iureiurādo in.c.paſtoralis de officio ordi
narij Bal. in.l.ſi procuratorē.ff.de ꝓcuratorib⁹ in.l.ij.C.qui po-
tiores in pignoribus habeant̄ vbi dixit ad hereas glo.Angelus i.l.i
para i.ff.de uſuris vbi dixit adherēdū eſſe glo. ordinarie et i cōſilio
centeſimo ſeptuageſimo octauo et in cōcilio ducenteſimo nonageſi
mo ſeptimo vbi dixit ꝙ in iudicando quis nō recedit ſecure a ſitia
gloſatoris Romanus in.l.i.ff.de donatiōib⁹ cauſa mortis i.l.Pā-
tonius para.rei.ff.de aquirēda hereditate Cinus in.l.i.C.de anali
exceptiōe vbi dicit ꝙ quidā nolūt abſcedere a gloſa etiā ꝓpter textū
et ꝙ voluit Cinus in.l.i.C.de actionibus et obligationibus in.l.nō
maritunū.C.de contrahenda ſtipulatione Paulus de caſtro iſt con
ſilio centeſimo ſeptuageſimo dixit nō debemus recedere ab autori
tate glo.a ꝑp a utoritatē Bartoli Bal.in.c.i. para.fin.de natura
ſucceſſionis feuci vbi dixit ꝙ non poſſimus adherere meliori opiniōi
in dubijs Abbas in.c.plerūq; de donationibus inter virū et vxorē
in.c.edoceri de reſcriptis in.c.ad audientiā eodem titulo in.c. cum
prudē de pactis in.c.cōſiliū de obſeruatiōe ieiuniorū in.c. de monach
is in.c. vacante de p̄bendis in.c.cōſtitutus de trāſactiōibus Alexā-
der in.l.diuortio para.interdū.ff.ſoluto matrimonio Joannes de
imola in.c.ex ꝑte de feudis in iiij columna vbi dixit ꝙ poſtquā glo
tenet hanc opinionem et ſequit̄ Jacobus de Bel. non ē recedendū
ab ea. In omnib⁹ iſtis locis multum commendatur glo. Ideo dico
illā glo.poſuiſſe veritatem pro qua pondero ꝙ textus in.d.c.ſi pa-
pa non dicit ꝙ ſi papa incideret in hereſem ſed dicit ſi papa erit de
uius a fide et ſic textus loquut⁹ eſt de hereſi largo modo ſumpta p̄
terea poſito etiā ꝙ loquat̄ de hereſi proprie ſūpta et ꝙ diſpoſitio ſit
penalis dico illā eē extēdēdā etiā ad hereſim largo mō ſūptā q: vitā

tur pericula animarū per depoſitionem talis pape in peccatis noto
rijs inuoluti nam ſubditi exemplo ipſius ꝑpetrant mala iuxta illud
a boue maiori diſcit arare mior et ideo pulchre dicit Jſidorus in ter
cio de ſummo bono ꝙ reges vitam ſubditorum facile exemplis ſuis
vel edificant vel ſubuertunt et Abbas in.c.ex tenore qui filij ſint le-
gittimi voluit quod ꝓpē animaruꝫ periculū euitandum cōſtitutio
penalis extendatur allegat gloſam notabilem in.c.ſciant cuncti in
verbo alios de electione in ſexto: quam etiam pro notabili allegat
in.c.nihil de electione que voluit ꝙ ius penale extendat̄ fauore eccleſi
arū. Et licꝫ papa poſſit deponi in iſtis caſibus tn̄ ſi eſt paratꝰ cor-
rigere ſe non deponit glo.eſt in d.c.ſi papa et in.c.nūc autem.xxi.
diſ. Nota tn̄ ꝙ non facile p̄ſumitur papam eſſe in criminibꝰ inuo
lutuꝫ textus eſt notabilis in.c.non nos.xxxx.diſ. Vidi quandoqꝫ in
Jtalia interponi appellationes contra ſtatuta vel ſn̄as romanorū
pontificum ſed iſtud videt̄ mihi ridiculoſuꝫ facere. ꝓbo q̄a appella
tio debꝫ interponi ab inferiori ad ſuperiorē.l.i.ff.de appel.ſed papa
non habet ſuperiorem in.c.licet de elect.ergo non poteſt appellari
ant enim volumus dicere quod poſſit appellari ad futurum ſucceſ
ſorem et hoc eſt falſum quia par in parem non habet imperiū.c.in
notuit de elect.l.nā et magiſtratus.ff.de arbitris aut volumꝰ dicere
ꝙ poſſit appellari ad conſilium et hoc eſt etiā falſuꝫ q̄ papa ſupra
conſilium nec valet quicq̄d agit niſi roboretur autoritate pontificis
.x.q.ij.diſ.ꝑ totū. Et pulchre ꝑ beatū Thomā i tractu cōtra impug
nantes religionē ꝓ hoc glo.ſingularis in clementina ne Romani in
verbo inferiorem de elect.que dixit ꝙ ꝯſiliū non p̄t reuocare conſti
tutionē pape ꝑ regulā illius tex.ꝙ inferior non p̄t tollere legē ſuperi
oris Adduco etiā textum in.c.generali.xxv.q.i.vbi dr ꝙ anathema
ſit et velut p̄uaricator fidei catholice eſt qui vult infringere acta ro
manorū pontificū ꝫ index appellationis poſſit infringere ergo nō
p̄t appellari p̄terea papa nō haberet plenitudinē ptātis ſi haberet
aliū ſup̄ ſe.c.i.vt eccleſiaſtica beneficta ꝓ hoc adduco etiā textum
in d.c.ſi papa vbi dr cunctos iudicaturus nō ab alio iudicandus
Adduco etiam rationem vrgentē ſi conſiliū habet ſolū poteſtatem
ſup papam qn̄ conuincitur de hereſi d.c.ſi papa et quādo eſt in no
torio crimine ſcandaliſante eccleſiam ſecunduꝫ glo.ibi ergo in alijs
conſiliū nō habet ſup papā aliquā poteſtatem et Dōminicus in.c.
cū apoſtolice de re iudicata in ſexto per illū textū dicit ꝙ conſiliū nō

habet autoritatem cōtra papam ſed ſibi aſſiſtit tanquam cōſulens
et concludit per multa archiepiſcopus florentinus in tercio ꝑte illū
eſſe hereticum et de hereſi damnari poſſe qui tenet poſſe a papa ap
pellari et allego pulchrum textū in.c.Oſius ſexta.q.iiij.vbi dicit̄ ꝙ
conſilium debet exhibere reuerentiā ſedi beati Petri et cōcludo ſoluꝫ
poſſe a papa appellari ad ſuū ſuperiorē qui eſt redemptor nr̄ Jeſus
chriſtus et pro hoc allego pulchrū textū in.c.aliorum nona.q.iij.et
dixit Bal.in tractatu ſciſmatis qd̄ ſolus deus corrigit papā et eius
ſtatuta. Et nota ꝙ vbicunqꝫ papa diſpenſat ſine cauſa ꝟa in illis
que ſunt de iure diuino ille cum quo eſt diſpenſatū nō eſt tutus quo
ad deū glo.eſt reputata ſingularis in.c.nō eſt de voto de qua glo.ꝑ
Abbatē in.c.nō eſt de regularibꝰ in.c.ad hec de p̄bendis in.c.ꝓpo
de cōceſſione p̄bende in.c.nobis de decimis in.c.extirpande.§.quia
vero in repetitiōe de prebendis in.c.ſignificaſti in.c.dudū ſcdō de
elect.voluit etiā Jnnocētius.c.cū inter de renunctiatiōe qui loquit̄
di abſoluto de iuramēto ſine cauſa dē quo etiā ꝑ glo.in.c.quāto d̄
iureiurādo ꝑ Ab.in cōſilio xij in.c.cōſtitutus de reſcriptis in dicto
c.a nobis de decimis in dic.c.nō eſt deuoto in dic.c.ꝓpoſuit in.c.
i.de ꝓbationibus et ideo dixit ſingulariter glo.in.c.monachi vagā
tes xvi.q.i.ꝙ ſi religioſus preficitur eccleſie parochiali non vt pro-
ſit ſed vt p̄ſit peccat mortaliter de qua glo.ꝑ Abba in.c.qd̄ dei de
ſtatu monachoꝝ et in.d.c.non eſt de voto et in materia addo Ab-
batē in.c.ſi qn̄ de reſcriptis Jnnocentiū Antoniū de Butrio et Jo
annē de Jmola in.c.ſcdō de renūciatiōe et quia dicit̄ ꝙ pꝛīceps ī du
bio p̄ſumit̄ ꝙ moueat̄ ex cauſa rationabili dato ꝙ nō appareat ſecū
dū Cinū in.l.finali.C.ſi cōtra ius et in.l.reſcripta et ibi ꝑ Baldū.C
de p̄cibus impatori offerendis ergo videt̄ ꝙ ſemper diſpenſatio va
leat et fruſtra videt̄ fieri iſta diſtinctio an cū cauſa an ſine cauſa poſt
quā in dubio p̄ſumitur iſta cauſa Jdeo debet ſic intelligi dummō in
principe poſſit preſumi aliqua cauſa quia tunc preſumitur illam in
pectore ſuo inſertam cauſam dediſſe diſpenſatiōi ſecꝰ vbi nullo mō
poteſt imaginari ꝙ ex aliqua iuſta cauſa illud fecerat quia tunc ac-
tus non tenet eo caſu quo requiritur cauſa vt notant doc.in.c.que
eccleſiarū de cōſtitutionibus et in iſta materia debemus cōſiderare
tres caſus pro intelligentia. Primus eſt quando apparet de cauſa
Secundus quando eſt dubium que cauſa fuerit et tamē aliq̄ potu
it eſſe. Tertius quando conſtat nullam potuiſſe ſub eſſe et iſto caſu

non tenet diſpenſatio. Placuit tamē ſemꝑ mihi opinio ꝙ papa nō
poſſit diſpenſare cōtra ius diuinum niſi ex magna cauſa et euidenti
et iſtud videt tenere beatus doctor Thomas in iiij quodlibeto. q.
viij dū tractat an papa poſſit diſpenſare cum bigamo quē refert ⁊
ſequit Archiepiſcopus florentinus in tertia pte ſue ſūme Quia neſ-
cio videre caſum in quo cauſam nō poſſim⁹ cogitare qua ſtāte ſēꝑ
tenebit actus Pape cōtra ius diuinū. Et quā poteſtatem habeat
papa in matrimonialibus notāt glo. doctores in. c. ex publico de
cōuerſione cōiugatorū vbi de matrimonio cōtracto ꝑ verba de pñē
ti tantū in quo papa pōt diſpēſare et etiā in cōſumato ut pulcre ꝑ
Jo. An in regula actus i mercurialibus et Pe. de Ancona in cōcilio
incipiente reuocat i dubiū numero tricenteſimo ſexageſimo ſexto in
.c. i. de ſpōſalib⁹ in ſexto et i cōſilio icipiente viſo et diligēter iſpecto
numero qtricenteſimo .i. Limita tñ hoc qđ dictū eſt ſupra videlicꝫ
ꝙ pñſumit cauſa in pricipe ꝓ vt declaratū eſt ſupra quia ꝓcedit qñ
priceps diſponit motu ꝓprio ſecus ſi ad inſtātiā ptis quia tūc pre
ſumit potius ad importunitatē q̄ ex iuſta cauſa reſcribere ſm Ro-
manū notabiliter in. l. ſi uero para de viro. ff. ſoluto matrimonio ⁊
in cōſilio qdringēteſimo trigeſimo ſexto et hec ſufficiāt de ptāte pa
pe. Nūc aūt aliq dicā de poteſtate imperatoris.
Impator habet plenitudinē ptātis et ſic priuilegia cōcedere pōt āte
ſuſceptā coronā Bar. i extra vagāti ad reprimēdā i vbo reges glo.
i clemē. romāi đ iureiurādo notāt doct. i. l. bñ a Zenōe. C. đ qdrien
pſcriptiōe Jo. An. i ti. de reſcrip. pñtatiōe para. ſi verſiculo. itē quia
obtētū ē Paul⁹ đ caſ. i cōcilio cēteſimo ſeptio ꝙ icipit donatio pdic
ta Bal. i ti. đ pace cōſtātie i vſiculo hoc ꝙ nos. vbi dixit ſeruari cōm
unit ꝙ ipator cōced at pruilegia āte ſuſceptionē corone Abb. i. c. nihil
i. c. venerabilē i fine đ elect. glo. i. c. legim⁹ nonageſima iij. d. i. c. idē
nitatib⁹ i vbo autētice de elect. i ſexto. Impator ē ſuꝑ oēs reges ſepti
ma. q. i. c. in apibus et ibi dixit glo. ꝙ omnes reges de iure coronat
Impator eſt mundi domin⁹. l. depcatio. ff. ad. l. rodiā đ iactu. Et
etiā iudei ſūt ſub iperio. l. iudei. C. đ iudeis glo. i. c. ius qritū pma. d.
i. c. ſi octaua. d. Oia ſūt ſub ptāte ipatoris. c. quo iure octaua. d. di
cta le. bñ a Zenōe Electores iperij ꝓpter ius elegendi quod habent
dicuntur habere dignitatem. textus eſt in dicto .c. venerabilem de
elect. apud dominos germanos dicitur eſſe fons nobilitatis ita
notabiliter dixit Bal. loquens de imperio quod eſt apud ger-
manos in ꝓhemio digeſtoꝝ Et alemanni dicūt germani quia vere
ſunt nobiles vt notanter d. xit glo. in. c. i trigeſima quarta. d. Et
ex ſola gēte germanorū debet elegi impator vt habetur in dic. c. ve-
rabilem Et olim imperiū fuit apud francos ſed germāni illud ſuis
virtutibus pmeruerūt vt eſt glo. notabilis in. c. ego Ludouicus ſex
ageſima tertia. d. Ante ſuſceptā coronā dicit romanoꝝ rex nō autē
impator glo. eſt in dic. cle. romani in verbo regē Diadema ꝓprie di-
cit impialis corona glo. eſt in dic. cle. in verbo diadema Et qui ſint
electores impij enumerat glo. in. c. ad apoſtolice ad finē de re iudi-
cata in ſexto pricipes et duces preſtāt iuramētū fidelitatis et obedi
entie impatori dic. c. venerabilē in fine ſed rex frācoꝝ et rex hiſpa-
nie Subſunt impatori niſi ꝓbēt ſe eē exemptos a romano imperio
ita inquit glo. in. c. Adrian⁹ ſexageſima tertia. d. et de rege frācorū
eſt text⁹ in. l. in noīe domini. C. de officio prefecti pretorio Aphrice
quem pōderauit Salicetus ad hoc. l. ſcdā. C. noua vectigalia de q
per angelum in. l. de precatio. ff. ad. l. rodiam de iactu in. l. ſi quera
mus. ff. de teſtamētis per ſpeculatorem in titulo de appel. §. videdū
ad fine per Bal. in capitulo iperialē. §. pterea đ ꝓhibita alienatio
ne feudi in. c. i. de in veſtitura in maritū facta per doctores in. c. ꝑ
venerabilē qui filij ſint legittimi impator habet priulegiū a papa vt
in qualibet eccleſia alemanie poteſt facere recipi vnū in canonicum
ita dicit Speculator in titulo de prebendis ad finē poteſt de vna ꝓ
uincia duas cōſtituere lege ſi eadem. ff. de aſſeſſorib⁹ poteſt nobili
tare quem vult et ei honorem conferre et ſub pena obtēperandum
eſt illi lege ſacrilegij et ibi per Bal. C. de diuerſis reſcriptis et alibi di
cit ꝙ crimē ſacrilegij incurrit qui vult diſputare an ille quē elegit im
pator ſit Idonius in. l. ſecūda. C. de crimine ſacrilegij et Impator
conferens beneficium in capaci ſcienter videtur ſecum diſpenſare le
ge quidam conſulebant. ff. de re iudicata lege idem Vulpianus. ff.
de excuſationibus tutorum. l. libertus aduerſus. ff. de in ius vocā-
do et ibi per Angelum quod ſi concedit reſcriptum inabili ad agen-
dum videtur eum facere abilem et pulchra gloſa lege vniuerſis. C.
de precibus imperatori offerendis in capitulo cum autem quadra
geſima quarta diſtinctione per quam dixit Bal. in lege imperialis
§. ſi miles. C. đ nuptiis ꝙ ſi ipator ꝓmouet ſpuriū videt illū rſtitu
ere natalib⁹ ceſareū iperiū ē a deo ap ꝓbatū Ap ꝓbauit ei illđ redēp
tor nr̄ i euāgelio qñ dixit ꝙ imago ceſaris redderet ceſari niſi enim il

ſud approbaſſet non mandaſſet illam imaginē red di iniuſtus et vi
olentus poſſeſſoꝛ non fuiſſet a deo defenſus in improba poſſeſſiōe
iſta ſūt verba Baldi in.l.cunctos populos in prima colūna.C. de
ſumma trinitate in .l.fi. in fine. C. de quadriennii ꝑſcriptiōe Tranſ
greditur.l. ceſar diſpenſando.l.qua in prouincia.§.Diuus.ff.de ri
tu nuptiaꝝ remeatū exuli dat.l.relegati .ff.de penis in delegabilia ꝺ
legat.l.i.C.qui pro ſua iuriſdictione rem iudicatam reſcindit abſqꝫ
appellatione quia apud ceſarem magis habet locum veritas quā
ritus iuditioꝛum .l.i.§.ſi quis vltro.ff.de queſtionibus appellatio
nē remouet lege fi.C.de ſententiis de propria cauſa cognoſcit.l.ꝓx/
ime.ff.de his que teſtamento delentur quandoqꝫ aufert ius alterius
l.ſi queris.ff.de natalibus reſtituendis de plenitudine poteſtatis ſu
pplet clementina paſtoꝛalis de re iudicata creat comites palatinos
cum ſimili poteſtate glo. in .l.i.ff.tutoribus et curatoꝛibꝰ datis ab
his reſcribit cum clauſula non obſtante Bal.in dic.l.cūctos popu
los in.l. reſcripta.C.de precibus imperatori offerendis Angelus in
l.nemo.ff.de legatis.i. veniam etatis concedit l.ſecunda.C.de his
qui veniam etatis impetrauerunt infantem emancipat.l. iubemus
C.de emancipationibus libero et ꝙ ceſari placet legis habet vigorem
l.i.ff.de conſtitutionibus printipum eſt philoſophia plenus .l. pe-
nultima C.ad ſ ille habet omnia iura in ſcrineo pectoris .l. omniū
C.de teſtamentis et vbi ceſar ibi eſt omnis ſolemnitas dicta l. omi
um ceſar eſt ſanctiſſimus.l.Titia Scio.§.fi.ff.de legatis ſecundo ē
religioſiſſimus lege vnū ex familia in fine.ff.de legatis ſecundo eſt
nobiliſſimus l.ſi queris ff.de natalibus reſtituendis Eſt quaſi deꝰ
in terris l. iubemus nullā C.ſacro ſanctis eccleſiis l.imperialis C.ꝺ
nuptiis Bal.inti de pace conſtantie in verbo cōceſſerimus dixit im
peratorem in alto cubiculo ſedere et Angelus in ſuo conſilio decimo
ſeptio dixit ꝙ ceſar ꝑfulget ſuper ceteros ſicut ſplendidiſſimū ſydus
firmamenti et Bal.in.c.t.§ finali de prohibita alienatiōe feudi dix
it quod imperatoꝛ eſt mundo tāquā quidam coꝛporalis deus et ꝙ
tanquam ſtella matutina in medio nebule meridionalis imminet ⁊
in titulo de pace tenenda dixit quod tanquam corporali deo eſt
preſtanda deuotio et illum Bal.in diſtinctione .i. reſcripta ſupre-
mū pricipē appellat et in ꝓhemio .ff.dicit ꝙ de iure habꝫ pōtatē i
vniuerſa ditiōe q̄ aſcēdentē videt et deſcendentem ſolē et ex vtroqꝫ la
tere a meridie et ſeptētriōe Et qꝛ ſupꝰ diſputatum ē an Romanꝰ Pon

tifex poſſet vti poteſtate ſua ſolus ſine cardinalibus foꝛſitan veſtre
excellentie illuſtriſſimi principes vellent ſcire quid de imperatore
an ſine electoꝛibus inperii poſſit exercere iura imperii et i iſta queſti
one reſpōdebo quid de iure ſentiam et dico quod iſta queſtio apud
me eſt minus dubitabilis quam illa de romano pontifice quod ꝓ
bo ſic Certum eſt ꝙ populus romanus cui fuit ſubiectus mundus
inſtinctu diuino vt dicit Bal. in.l. finali in fine.C.de quadriennii
preſcriptione vbi dixit ꝙ imperium habuit initiū ab enſe ꝑ miſſu di
uino tranſtulit poſtea poteſtatem in imꝑatorē qui fuit cōfirmatus
verbo diuino dum dixit reddatur imago Ceſari ergo illam pōt ſolꝰ
exercere pro hoc textus in lege finali .C.de legibus vbi dicitur quod
ſolus imperatoꝛ eſt conditoꝛ legis et interpres et ſi adduceret mihi
textus in contrarium in .l.humanum .C. de.l. reſpondeo ꝙ illa lex
non ponit neceſſitatem ꝙ ita debeat de neceſſitate obſeruari ſed de
honeſtate fateoꝛ ꝙ benefacit imperatoꝛ et laudandus eſt ſi in nego
ciis imperii pertractandis ſaltem arduis requirat conſilium ſuoꝝ
procerum quia homo eſt et poteſt errare et conſultores quādoqꝫ vi
cunt conſulentem rationibus qui habebat malam opinionē et pro
hoc allego pulchrum textum in.d.l.humanum in fine i l dubium
nō eſt in pricipio.C.de repudiis et iſtud cōſuluit ſapiēs eccleſiaſtici
trigeſimo ſcdō dū dixit fili ſine cōcilio nihil facias et poſt factū nō
penitebit Fateoꝛ etiā ꝙ iperatoꝛ nō poteſt alienare iura imperii ſi
ex tali alienatiōe grauiter ledat̄ imperiū ꝑ ea que notāt doctores in
c. intellecto de iureiurādo nec obſtat ſi obiiciat̄ de donatiōe Cōſtādi
ni imꝑatoris de qua late per Bal. in ꝓhemio.C.et.ff. quia reſpō-
deo ꝙ de illa non eſt diſputandū quia fuit pocius diuinitatis quā
humanitatis donatio illa vt egregie dixit Bal. in preludiis feudo
rū Et nota ꝙ imperatoꝛ de plenitudine poteſtatis pōt legittimare
in preiudicium illoꝛum quibus erat delatū ius in hereditate vt vo-
luit Bar .in lege Gallus.§. quid ſi tantum.ff. de liberis et poſtu-
mis etiam illis irrequiſitis Bal in lege nam ita diuus.ff.de adopti
onibus poteſt enim princeps tollere citationem cauſa ſubſiſtente
glo.ē oꝛdinaria in.l.antepenultīa .ff.ex quibꝰ cauſis maiores Bal.
in.l.ceſſāte.C.quomōet quādo iudex i .l.nec cauſas.C.ꝺ appel.vbi
reſpōdꝫ ad cle.paſtoꝛalis ꝺ re iudicata et refert Alex.i ſuo cōcilio ſcdō
i ꝑmo volūmie eſt etiā aduertēdū ꝙ Alex.nō alegauit tex. notabilē
iūcta gl.i.l.fi.C.ꝺ l.et ꝑ Bal vbi ꝓbat̄ ꝙ nō valet ſnīa ꝑncipꝫ lata nō

precedente citatione imo voluit ſingulariter Abbas in.c.i.de cauſa
poſſeſſionis i c.cū oli de re iudica ꝙ nō p̄ſumitur ꝓ iuſtitia ſentētie
quam fert pꝛiceps parte non citata et ſic limitat notata ꝑ Cinū in
l.reſcripta.C.de p̄cibus imperatori offerēdis ꝙ in pꝛincipe p̄ſuma
tur cauſa ſed eſt dicendum ex intentione doctoꝛū ꝙ regulariter pꝛin
ceps poteſt tollere illa que ſunt iuris diuini et naturalis ex cauſa q̄
preſumitur in principe quando facit ex certa ſcientia ſi poſſim⁹ di-
uinare aliquam cauſam qua imaginata tenet actus pꝛincipis quia
illa preſumitur in pꝛincipe vt notant doctoꝛes in.c. que in eccleſiaꝝ
de conſtitutionibus et dictum eſt etiam ſupra dum tractatum eſt ꝺ
poteſtate pape Poteſt imperatoꝛ diſponere ꝙ naturales legitimati
ſuccedant in feudo glo. eſt notabilis et ibi per doctoꝛes in.c.ſi natu
rales ſi de feudo fuerit contrauerſia que dicit ꝙ hoc accidit Mutine
et illam glo. allegauit Allexander in dic.conſilio ſecūdo in .i.volumi
ne.Vltimo eſt notandū ꝙ imperatoꝛ non vocat aliquem dominū
Bal in.l. ſciendum.C.de contrahenda ſtibulatione ibi tamen voca
uit Vulpianum pꝛopter beneuolentiam Interrogatus nouiſſime
Vtrum poſſit eregi ſtudium generale ſeu vniuerſitas in aliqua ciui
tate de licentia imperatoꝛis ita quod non ſit neceſſe ad ire Papam
et reſpondeo ꝙ ſic et pꝛo hoc adduco textum et ibi Bar. in.§. hec
autem tria in pꝛohemio.ff.vbi habetur ꝙ iura non poſſunt legi in
ciuitatibus niſi habeant pꝛiuilegium ab iperatore et ibi dicit Bar.
ꝙ Bononie eſt generale ſtudium ex pꝛiuilegijs Lotarij imꝑatoꝛis
et glo. in cle. in de magiſtris in verbo Bononia dicit ꝙ habet p̄uile
giū a Theodoſio impꝛtoꝛe et ſi mihi obiiciat̄ fateoꝛ ꝙ iꝑatoꝛ pōt con
cedere p̄uilegiū quātū ad iura ciuilia ſed nō qnātū ad theologiā et
ius canonicū et tunc re ſpōdebo ſi non poteſt imꝑatoꝛ cōcedere quā
tū ad ius canonicū ergo nec etiam papa quantū ad ius ciuile quia
in hoc nō pōt dari ratio diuerſitatis cū papa poſſit dare licētiam
legendi iura ciuilia et autoꝛitatem pꝛomouendi in ipſis et imꝑatoꝛ
non ſic in iure canonico et ideo concludo ꝙ imperatoꝛ poteſt con-
ferre doctoratum in iure canonico et in theologia pꝛobatoꝛ quia
talis dignitas non eſt eccleſiaſtica cum etiam mere laicus ſit capax
talis dignitatis et omnes digitates ſeculares procedūt ab iperatoꝛe
tanquā a quodā fōte et ideo Bal. in ꝓhemio .ff.dicit iꝑatoꝛē eē fō
tē nobilitatū et ſi pōt iꝑatoꝛ cōcedere maioꝛes digitates ergo et mi-
nores Pretea ita iꝑatoꝛ ē loco dei ītēpoꝛalb⁹ ī terris ſicut papa īſpiri

tualibus.l.imperialis.C.de nuptijs et ideo dicit̄ ꝙ de⁹ creauit duo
magna luminaria.c.ſolite de maioꝛitate et obedientia Preterea ad-
duco aliā rationē ſi cōſuetudo poteſt inducere ſtudiū generale et da
re facultatē doctorādi in qua libet facultate vt dicit Bar. in. d. §.
hec aūt tria qui adducit exemplū de ciuitate Padue in qua dicit vi
geri ſtudiū generale ex conſuetudine et Bal. in auten. habita in ſex-
to notabili.C.ne filius ꝓ patre ergo foꝛtius hoc poterit impꝛtoꝛ ne
cōſuetudo ſit maioꝛis autoꝛitatis quā imꝑatoꝛ Imo eſt minoꝛis qꝛ
imperatoꝛ re ꝓbat cōſuetudines vt in autentica nauigia .C.de fur
tis et autentica Caſſa.C. de ſacro ſancte eccleſiis vltimo ꝓ iſta ꝑte
adduco textum in autentica habita ne filius pꝛo patre Et ſi mihi
iterum obiiciatoꝛ de dicto beati Thome quē refert et ſequit̄ archie-
piſcopus floꝛentinus in tertia parte ſue ſumme in rubꝛica de poteſt
ate pape qui videtur cōcludere ꝙ ad papā ſpectet erectio ſtudioꝛū et
vniuerſitatum Reſpondeo ꝙ beatus doctoꝛ noluit ex cludere impe
ratorem ſed voluit tollere dubium qꝺ erat de Papa et hoc patz qꝛ
rationes adducte ꝙ papa poſſit per Beatum doctorem etiam pꝛo
cedunt in imperatoꝛe quia ſi vluiſſet excludere imperatoꝛem dixiſſet
contra textum et doctoꝛes legiſtas in.d.§.hec autem tria et ex dictis
omnibus concludo ꝙ papa ſolus poteſt concedere pꝛiuilegiū vt eri
gantur ſtudia et vniuerſitates et etiam impetatoꝛ ſolus quia ambo
ſunt ſupꝛemi pꝛincipes et habent pleitudinem poteſtatis Non omi
tto etiam glo.in cle. dudum in ver. generalibus de ſepulturis que
dixit ꝙ ſtudium generale cōſtituitur ex pꝛiuilegio vel conſuetudine
tanti tempoꝛis de cuius initio non eſt memoria.Et neſcio in iure re
perire deciſionem quod ſtudium erigat̄ ſolū ex pꝛiuilegio pape .Et
ꝓſequendo materiam de qua ſupꝛa addo quod licet in pꝛincipe p̄-
ſumatur cauſa ꝑ ea que ſūt ſupꝛa deducta ſecus eſt ī inferiore a pꝛi
cipe quia in eo opoꝛtet ꝙ ꝓcedat cauſe congnitio ſecūdū Inno.in
c.veniens de filijs pꝛeſpiteroꝝ Bal. in l.ſi teſtamētū C.de teſta.Al
lexāder in ſuo cōcilio nonageſimo quarto in pꝛimo volumine.Et
ꝓ hoc facit glo. r̄putata ſingularis in.c.fi.de heredicis in vi dum
dixit ꝙ legat⁹ de latere nō pōt cōmittere cauſā cognoſcēdā ſimpliciē
et ꝺ plano ꝗ glo.i multis locis Ab. reputat et ſingularē et multum
notabilē i cōcilio ſexageſimo.ij.in.c.i.in pꝛi. de reſcrip.in capitulo
qꝛ diligētia de elect. i .c.i.de trāſac. in.c. ꝙ trāſlationē ꝺ officio le-
gati i.c.niſi eo ti i.c.ſuꝑ q̄ueſtionū i pꝛin ꝺ off ꝺ .i.c.penul. de cleri-

non reſidentibus in.c.dilecto de prebendis in.c. autoritate de inſti-
tutionibus in.c. fi.in prin de confir.vtili vl'in vtili in.c. paſtoralis
de appella.in.c.mandato de preſumtionibus in.c. venerabilis de
iudiciis in c. ceterū de iuramēto calumnie in c.cum olim de dolo et
contumatia ſed ego allego aliam glo.in.c. indemnitatibus in ver.
ſtrepitu de e'ect.in vi. Et nota quod reperitur conſilium Pauli de
caſtro quod incipit In nomine Chriſti ad primū numero ducente
ſimo viceſimo quinto qui conſuluit quod ſi imperator conſtituat
aliquem ducem ſeu dominū alicuius prouintie q' talis poterit legitti
mare et facere omnia que ſunt reſeruata ipſi imperatori ſed contra
rium conſuluit Abbas in concilio ſexageſimo primo vbi dixit q' do
minus Arimini non dicitur princeps nec poteſt committere cauſas
omiſſo ordine iudiciario nec tollere appellationem Et hanc opini-
onem credo veriorem quia magiſtratus in feriores a principe non
poſſunt condere ſtatuta contra ius cōmune vt nocat Jo An. in.c.
fi.de officio archipreſpiteri in.c.fi.de appella. in vi. in nouolla per
Bal. in.l.omnes populi in quinta columna ff.de iuſti et iure in .l.
ne quicquam §.fi.ff.de officio proconſulis Bar.tamen in multis
locis voluit quod principes Italie ſeu alie ciuitates que non recog
noſcunt Imperatorem in ſuperiorem poſſint in ſuo territorio exer-
cere omnia iura imperii in.l. Relegati.ff.de penis in.l.iij.ff.de mi-
noribus in .l.hoſtes de.ff.captiuis in.l.in muris.ff.ne quid in lo-
co publico in .l. acta.§.i.ff.de re iudi in l.i.§.ſi quis ff.de appella.
in.l.ij.ff.de iure fiſci in.l.cum ſenatus ff.de rebus dubiis in.l. ambi
cioſa.ff.de decre.ab ord. faciendis in.l i.§.fi.ff.de queſtionibus i
l.continuus .§.cum quis.ff.de verbo obli.in.l. in famē.ff.de pub
licis iudiciis in .l.i.§.de qua re ff. de poſtulando in.l.i.§.interdum
ff.a quibus appellare non licet in lege quidam conſulebant ff.de re
iudi Sed hoc ſemper intelleri in illis principibus ſeu ciuitatib9 qui
iuſte et legitime preſcripſerunt iura imperii quo ceſſante neſcio vide
re qualiter principes in mala fide conſtituti poſſint exercere illa iura
que non poſſunt exercere illi qui obediunt imperatori.

Laus deo.

Ad Illuſtriſſimos principes Saſſonie Foedericum imperij electorē
et Joannem fratres Petrus de Rauenna.

Audio vos Chriſti cultores nominis eſſe:
    Audio quod laudent vos iuueneſq₃ ſenes:
Magna quidem ſunt hec:nec nos maiora videmus:
    Principis hec tantum nomen ad aſtra ferunt.
Nam diſcunt populi leges moreſq₃ regentum.
    Sic regnant mores qualibet vrbe boni.
Ad vos doctores : ad vos venere Poete
    Cum veniunt omnes premia certa ferunt
Me quoq₃ quod legerem veſtra petiſtis in vrbe
    Lecturus certe ſi licuiſſet eram.
Sed me facta deo tenuerunt vota potenti
    Legibus hec finem ponere vota iubent:
Me clauſtrū expectat ſtatui quo ducere vitam.
    Sic anime vt tantum ſit mihi cura mee.
Porrigite nam ſuperi multos vos viuere in annos
    Aethereas ſedes poſt quoq₃ fata dabunt.
Condite pectoribus precor o virtute potentes
    Vt maneat Petrum voſq₃ valete diu.

Impreſſum Erffordie p Wolfganū Schenck
Anno a natali Chriſtiano.M.D.iij.